

> Retouradres Postbus 30032 9700 RM Groningen

Waddenacademie
T.a.v. dhr. prof.dr. P. Kabat
Ruiterskwartier 121a
8911 BS Leeuwarden

Directie Regionale Zaken
Vestiging Noord

Cascadeplein 6
9726 AD Groningen
Postbus 30032
9700 RM Groningen
www.minlnv.nl

Contactpersoon
Harriët van Dalftsen

T 050 599 2340
M 06 485 860 52
F 050 599 23 99
h van dalftsen@minlnv.nl

Datum 16 december 2009
Betreft Reactie Stuurgroep aan reviewcommissie op conceptprogrammaplan

Onze referentie
DRZN/2009-3929

Geachte heer Kabat,

De Stuurgroep van het programma 'Naar een rijke Waddenzee' heeft het commentaar van de reviewcommissie op het conceptprogrammaplan, versie 18 november 2009, en de onderliggende inhoudelijke bouwstenen besproken in haar vergadering van 4 december jl. Met deze brief wil de Stuurgroep reageren op het geleverde commentaar en aangeven op welke wijze met deze aanbevelingen zal worden omgegaan.

Allereerst wil de Stuurgroep haar grote waardering uitspreken voor de onafhankelijk kritische en deskundige bijdrage van de reviewcommissie aan het betreffende programma. Uw commentaren hebben geleid tot een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van de bouwstenen en het programmaplan; commentaar dat vaak in een kort tijdsbestek van u werd verlangd. De Stuurgroep wil u daarvoor hartelijk danken.

Voor de leesbaarheid is in onderstaande reactie de onderverdeling van uw reviewcommentaar aangehouden. Hieronder volgt per onderdeel de reactie van de Stuurgroep op het geleverde commentaar en de wijze waarop met uw adviezen wordt omgegaan in het definitieve programmaplan cq. het vervolgproces.

1. Algemeen commentaar

De Stuurgroep is blij te kunnen constateren dat het eerder geleverde commentaar van de reviewcommissie naar tevredenheid is verwerkt in het programma en bedankt de reviewcommissie voor hun woord van waardering voor alle inspanningen van de bij het programma betrokken wetenschappers, beleidsmakers en stafleden van NGO's.

Leven
van het land,
geven
om natuur.

2. Commentaar op het overkoepelende programma

- M.b.t. redactionele verbeteringen: in de definitieve versie van het programmaplan zullen nog redactionele verbeteringen en verduidelijkingen worden aangebracht maar er zullen geen grote tekstwijzigingen meer worden opgenomen.
- M.b.t. doelstellingen en prioritering trajecten: de Stuurgroep is het eens met de aanbeveling om de doelstellingen aan te scherpen en een duidelijke prioritering aan te brengen in de voorgestelde trajecten en maatregelen. De programmaorganisatie krijgt opdracht dit in de volgende fase nader uit te werken, met als randvoorwaarde dat de samenhang tussen de benoemde trajecten blijft gewaarborgd.
- M.b.t. het visserijbeleid in de Noordzee: de relatie met het visserijbeleid in de Noordzee is opgenomen in het cluster Voedselweb en biodiversiteit. Deze aanbeveling is dus overgenomen in het definitieve programmaplan. Het programma is agenderend voor opgaven die buiten de context van het natte wad vallen. Ook op het visietraject Duurzame Visserij heeft het visserijbeleid in de Noordzee invloed en kan daarom ook daar agenderend zijn.
- M.b.t. het internationale traject van het programma: hiervoor verwijzen wij naar de reactie op het commentaar op de bouwsteen Internationaal.
- M.b.t. het monodisciplinaire karakter van vele trajecten: de Stuurgroep onderkent dit risico en draagt er in de uitwerking van de organisatie juist zorg voor dat de samenhang tussen de clusters wordt benadrukt. Uitgangspunt van het programma is om in dialoog met gebruikers en overheden in het gebied te bezien in hoeverre het streven naar een robuuste natuur en een duurzaam gebruik van het gebied elkaar kunnen versterken. Voor een aantal ontwikkeltrajecten vindt deze dialoog al plaats, bijvoorbeeld met de mossel- en garnalensector. Bij andere trajecten wordt dit nu verkend (bijv. Eems-Dollard) of moet deze dialoog nog starten. De integraliteit moet m.a.w. vorm krijgen binnen de uitwerking van de ontwikkeltrajecten.
- M.b.t. de zwaarwegende rol van het ministerie van LNV: het ministerie van LNV is opdrachtgever en regievoerder van dit programma, en daarmee eindverantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Dit legitimeert de sterk organisatorische rol van LNV. De inbreng van V&W/RWS, als gebiedsbeheerder en partner in de uitvoering van dit programma, is geborgd in de uitvoeringsorganisatie. Met VROM is voortdurend afstemming over de producten geweest. Het ministerie ondersteunt het programma, mede gericht op de relatie met het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds, waarin het programma 'Naar een rijke Waddenzee' als belangrijk kader is opgenomen. Het ministerie van EZ is in beeld bij de programmaorganisatie. Overigens is betrokkenheid van de regio ook essentieel. Dit is geborgd door het mede-opdrachtgeverschap.
- M.b.t. de vrees voor versmalde 'ecologie-economie' debatten: Het programma 'Naar een rijke Waddenzee' is juist gericht op het behalen van de gewenste synergie. In de ogen van de Stuurgroep is een goede ecologische situatie ondenkbaar zonder ook een economische duurzame ontwikkeling te realiseren. Op het hoogste abstractieniveau (in het streefbeeld) is dit duidelijk omschreven en in een aantal

ontwikkeltrajecten krijgt dit nu ook al verder vorm. In het vervolgproces zal de filosofie van het programma, 'leren door doen', e.e.a. verder moeten verduidelijken.

- M.b.t. de bestuurlijke structuur: Vooralsnog wordt gestart met de voorgestelde organisatiestructuur. In RCW-verband is evaluatie van de huidige bestuurlijke structuur geagendeerd. Vanuit de filosofie dat natuurherstel alleen duurzaam is wanneer deze plaats vindt in dialoog met gebruikers en overheden in het gebied, is gekozen voor het instellen van een Regiekamer waarin ook gebruikers zijn vertegenwoordigd. Om die reden is ook gekozen om de aansturing niet direct te koppelen aan bijvoorbeeld de Beheerraad. In de samenstelling is via de 'regisseurs natuur' als dagelijks opdrachtgevers, de relatie met de RCW geborgd.

Directie Regionale Zaken
Vestiging Noord

Datum
16 december 2009

Onze referentie
DRZN/2009-3929

3. Commentaar op de onderliggende bouwstenen

a. Bouwsteen 'Wadbodem en waterkolom'

De Stuurgroep is blij met deze positieve beoordeling. De aanbeveling mbt de trilaterale atlas van komberingsgebieden wordt meegenomen in de opdrachtformulering voor het vervolgtraject.

b. Bouwsteen 'Voedselweb'

De Stuurgroep omarmt het voorstel de titel van zowel bouwsteen als cluster/ontwikkelingstraject te wijzigen in: 'Voedselweb en biodiversiteit' om de bredere lading van de beschreven problematiek te ondervangen. De inhoudelijke aanbevelingen zullen in het vervolgtraject verder worden bekeken. Dit wordt in de opdracht aan de programmaorganisatie opgenomen.

c. Bouwsteen 'Biobouwers'

M.b.t. de aanplant van zeegras (h)erkent de Stuurgroep de scepsis ten aanzien van het uitzaaien van zeegras in de Waddenzee. In de verdere uitwerking van het traject 'biobouwers', in het vervolgproces, zal dit worden meegenomen en verder onderzocht, al dan niet via pilots. Mocht blijken dat de terugkeer op korte termijn van zeegras niet haalbaar is, dan heeft dit ook consequenties voor het streefbeeld.

d. Bouwsteen 'Klimaat'

De Stuurgroep neemt het signaal over van de commissie betreffende het maatregelenpakket en de begroting in de bouwsteen. Tegelijkertijd is de Stuurgroep van mening dat hiermee in de vertaling naar het programmaplan op een verantwoorde wijze omgegaan. Nadere kostenramingen worden gemaakt op het moment dat de opgaven concreter worden. Voor wat betreft de laatste alinea, het vermijden van discussies met NGO's: de Stuurgroep is het eens met deze constatering en ondersteunt het standpunt van de themagroep niet.

e. Bouwsteen 'Internationaal'

De Stuurgroep is het eens met het commentaar op deze bouwsteen. Vanwege de voortgang kiest de Stuurgroep ervoor de huidige paragraaf in het rapport te handhaven, maar middels een expliciete opdracht aan de programmaorganisatie de focus van het cluster Internationaal beter te benadrukken. Ook zal de onevenwichtigheid in de opbouw worden bekeken.

Met name de frequente mate waarin term 'early warning' in de huidige tekst wordt genoemd, geeft een vertekend beeld.

Directie Regionale Zaken
Vestiging Noord

De Stuurgroep 'Naar een rijke Waddenzee' hoopt hiermee recht te hebben gedaan aan het door de reviewcommissie geleverde commentaar en de adviezen naar behoren te hebben gepositioneerd. Wij danken u nogmaals voor uw inspanningen en hopen ook in het vervolgproces op uw betrokkenheid. Hierover zullen wij begin 2010 contact met u opnemen.

Datum
16 december 2009

Onze referentie
DRZN/2009-3929

Met vriendelijke groet,

Namens de Stuurgroep 'Naar een rijke Waddenzee'

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H.R. Oosterveld', enclosed within a large, loopy oval shape.

Ir. H.R. Oosterveld
(voorzitter)